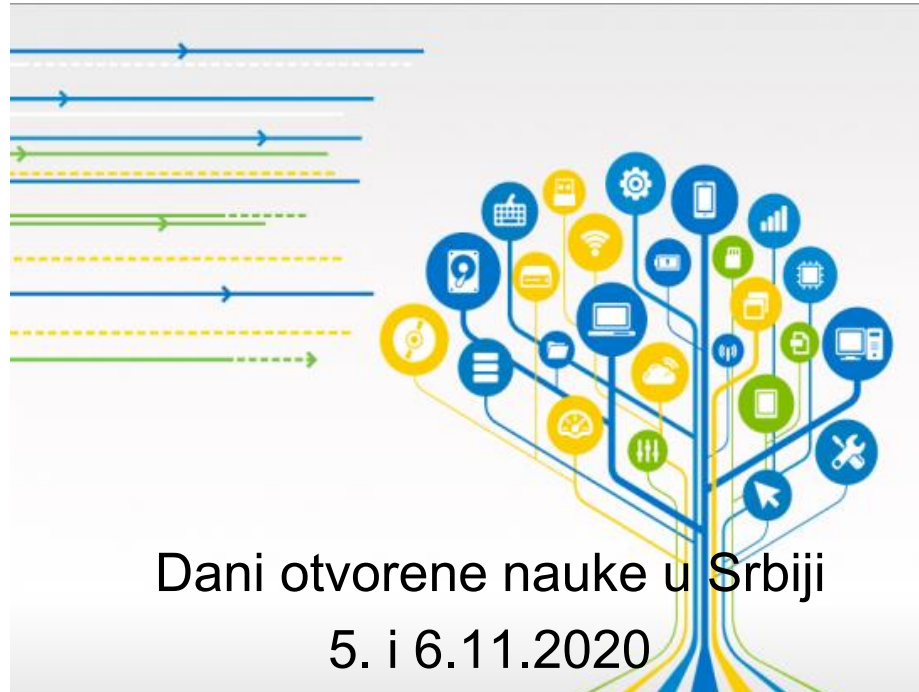

Dani otvorene nauke u Srbiji III

OPEN ACCESS RESEARCH INFRASTRUCTURE IN THE WESTERN BALKANS SUPPORT PROGRAMME

Prof. Dr Miroslav Trajanović

Šta je Naučno istraživačka infrastruktura

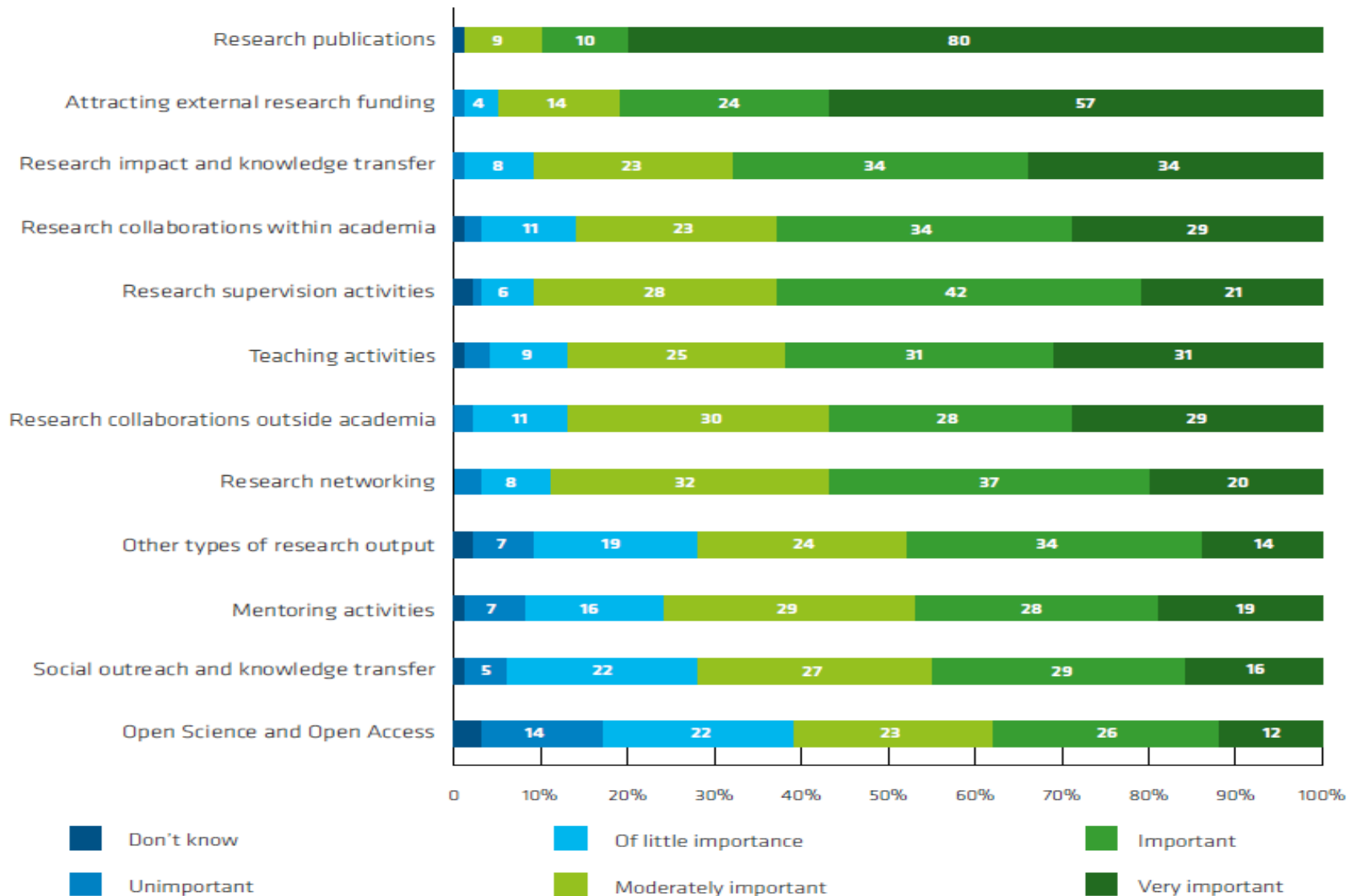
- Naučnoistraživačke infrastrukture su **objekti, resursi i usluge** koje koriste naučnoistraživačke zajednice da bi obavile istraživanja i stimulisali inovacije u svojim oblastima.
- One uključuju:
 - značajnu naučnu opremu (ili set instrumenata),
 - resurse kao što su zbirke, arhivi i naučni podaci,
 - e-infrastrukture, kao što su baze podataka, kompjuterski sistemi i komunikacijske mreže i
 - svaki drugi alat neophodan da se postigne izvrsnost u istraživanju i inovacijama.

Značaj naučnoistraživačke infrastrukture

- Naučnoistraživačke infrastrukture su ključni alat za razvoj moderne nauke i tehnologije.
- Naučnoistraživačke infrastrukture imaju snažan uticaj na umrežavanje i **razvoj ljudskog kapitala**, u smislu da podsticajno deluju na procese učenja i razmene znanja, pomažu stvaranje formalnih i neformalnih društvenih **mreža**, oni su snažan faktor u determinisanju **mobilnosti** istraživača i podržavaju izgradnju kapaciteta.
- Srbija je 2018. donela svoju Platformu za razvoj naučnoistraživačke infrastrukture.

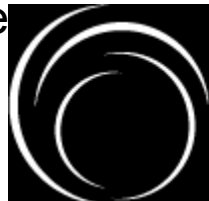
Importance of academic activities for research careers

Šta je RCC

- Regional Cooperation Council (RCC) je sveobuhvatna regionalna inicijativa ekonomija Jugoistočne Evrope čiji je cilj ubrzanje evropskih i evro-atlantskih integracija regiona.
- RCC radi na razvoju i održavanju političke klime dijaloga, pomirenja, tolerancije i otvorenosti prema saradnji, sa ciljem da omogući sprovođenje regionalnog programa usmerenog ka ekonomskom i socijalnom razvoju.

Source: <https://www.rcc.int/home>

Regional Cooperation Council

Open Access Research Infrastructure in the Western Balkans - Support Programme

The Programme has two specific purposes:

1. to guide the **preparation of the Open Access policies** for 30 selected Research Infrastructures in the Western Balkans, specifically, Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo*, Montenegro, North Macedonia and Serbia &
2. to **train management, administrative and research staff** to introduce principles of Open Access to 30 selected Research Infrastructures in the Western Balkans.

Zašto je dobro da institucija pristupi inicijativi istraživačke infrastrukture sa otvorenim pristupom?

- Saradnja sa istraživačkim institucijama u zemlji, regionu i Evropi
- Pristup istraživačkim infrastrukturama koje NIO nema
- Efikasnije korišćenje opreme
- Posebno značajno za male zemlje
- Povećanje vidljivosti institucije i pojedinaca
- Šansa da se privuku studenti doktorskih studija iz regiona
- Mentorstvo i komentorstvo
- Zajednički projekti
- Publikovanje zajedničkih naučnih radova

Aktivnosti

WB nivo

Protocol on Open
Access to
Research
Infrastructure in the
Western Balkans

Priprema teksta
protokola. Mart -
Oktobar 2020

Usvajanje Protokola
na samitu EU-Western
Balkans
Novembar 2020

Pristup NIO
inicijativi Open
Access to Research
Infrastructure

Izrada pravilnika za
korišćenje istraživačke
infrastrukturu
Avgust-oktobar 2020

Trening
menadžmenta,
administracije i
istraživača
Nakon Decembra
2020

Nacionalni nivo

Protocol on Open Access to Research Infrastructure in the Western Balkans

- Pripremom predloga projekta je upravljao RCC
- Od marta do oktobra 2020.
- Za protokol je zadužen Siniša Marčić iz RCC
- Protokol je usaglašen na engleskom jeziku i napravljeni su prevodi

Protocol on Open Access to Research Infrastructure in the Western Balkans

- **PREAMBLE**
- **I Purpose and Scope**
- **II Definition**
- **III Guidelines on Open Access to Research Infrastructures**
- **IV Access processes and interactions**
- **V Legal conformity and limitations**
- **VI Research Data Management and Transparency**
- **VII Acknowledgement and co-authorship**
- **VIII Ethical conduct and research integrity**
- **IX Health, safety, security and environment**
- **X Network of Open Research Infrastructures in the Western Balkans**
- **XI Monitoring**
- **XII Final provision**

Smernice za otvoren pristup istraživačkim infrastrukturama

- OVI moraju imati politiku kojom će definisati način na koji regulišu, daju i podržavaju pristup spoljnim korisnicima.
- OVI ne smeju vršiti diskriminaciju na ličnim, ekonomskim ili etničkim osnovama i utvrdiće politiku jednakih mogućnosti.
- Tri osnovna modaliteta pristupa - „usmerenog na istraživanje“, „usmerenog na tržište“ i „širokog pristupa“.

Smernice za otvoren pristup istraživačkim infrastrukturama

- **Pristup usmeren na istraživanje** temelji se isključivo na vrednosti istraživanja, originalnosti, kvalitetu, tehničkoj i etičkoj izvodljivosti prijave, koja se ocenjuje internim procedurama OVI. Ovaj modalitet pristupa omogućava zajednička istraživanja izvan geografskih i disciplinarnih granica.
- **Pristup usmeren na tržište** primenjuje se kada se pristup definiše sporazumom između spoljnog korisnika i OVI, koji podrazumeva naknadu za pristup i može biti poverljiv.
- **Širok pristup** garantuje najširi mogući pristup naučnim podacima i digitalnim uslugama koje OVI pružaju spoljnim korisnicima, bez obzira na to gde se oni nalaze,

Izrada pravilnika za korišćenje istraživačke infrastrukture

- Svaka institucija koja želi da pristupi inicijativi treba da ima svoj pravilnik (Policy for Open Access to Research Infrastructures) kojim se reguliše način korišćenja istraživačke infrastrukture
- RCC je obezbedio dva konsultanta
- Početni dokument je bio: Draft Policy for Open Access to Research Infrastructures

Izrada pravilnika za korišćenje istraživačke infrastrukture (2)

- RCC je obezbedio dva konsultanta: Lisa Cowey i
- Početni dokument: Draft Policy for Open Access to Research Infrastructures
- Izrada pravilnika se svela uglavnom na prilagođavanje templejta instituciji i njenoj istraživačkoj infrastrukturi

Srbija

1. University of Belgrade - Computer Centre
2. Belgrade Metropolitan University
3. Institute Mihajlo Pupin
4. University of Kragujevac, Faculty of Engineering, Center for Bioengineering
5. University of Novi Sad, FTN, Acoustics and Speech Technology Laboratory
6. University of Niš, Faculty of Sciences and Mathematics

- Institute for Technology of Nuclear and Other Mineral Raw Materials Serbia
- Institute of Physics Belgrade
- Uni Belgrade Faculty Mech Eng CMSysLab (Robotics Laboratory)
- Uni Belgrade Faculty Mech Eng Wind tunnel

Primer

- Platforma za proučavanje interakcije čovek-računar
- www.openclick.rs
- Projekti:
 - Praćenje stanja pacijenta sa artritismom (Med. Fak. Niš)
 - Application of the "Open Click" program to analyze the effects of palm positioning impact on fatigue for people with Carpal tunnel syndrome (Riga Technical University)
 - Analiza efikasnosti korisničkog interfejsa programa za 3D projektovanje (Mašinski fakultet Niš)

Hvala na pažnji

Pitanja?

Miroslav.trajanovic@gmail.com

